

SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Njukčamánnu • Sijnjuktjamánno • Njoktje • Njukttjamánnuo • Mars 2015

Svenska Samernas Riksförbund, Formvägen 16, 906 21 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post info@sapmi.se

Ordförande har ordet

Den senaste månaden har varit full av olika möten av alla de slag. En intensiv period men väldigt nyttig och lärorik. Vid flera av dessa möten har jag träffat er medlemmar, vilket jag hoppas kunna göra i större utsträckning framöver. Den personliga kontakten med er medlemmar är viktigt för att fånga upp vilka olika frågor som finns på agendan ute hos er.

Vi står inför många utmaningar och händelser under den kommande våren. I slutet av maj startar huvudförhandlingen i Jakt- och fiskemålet. En rättsprocess som initierades av SSR:s Landsmöte redan 2006, en lång tid har gått sedan dess men som nu är i skarpt läge. Denna process är principiellt viktig utifrån många aspekter men framförallt ur ett rättighetsperspektiv. Huvudförhandlingen i målet kommer att äga rum i Gällivare tingsrätt och min förhoppning är att de som har möjlighet tar tillfället i akt och deltar som åhörare under förhandlingen.

Jag vill passa på att tacka alla som deltog på de regionala mötena, vi fick in många bra tankar och funderingar att jobba vidare med under våren och hösten. En av de viktigaste för mig är renkötselns utveckling och framtid, en fråga som är stor och komplex och rymmer många frågeställningar. Men jag är helt övertygad om att detta är en fråga vi måste arbeta med på många plan.

Jörgen Jonsson

Landsmötet lm.sapmi.se

SSR:s Landsmöte hålls i år i Gällivare 2-4 juni med ombudsdag 2 juni och Landsmöte 3-4 juni. Landsmötet hålls i Gällivare med anledning av att tingsrättsförhandlingarna i Jakt- och fiskerättsprocessen hålls i Gällivare med start 26 maj under ca 6 veckor. Tema för Landsmötet är Renskötselns framtid och utveckling. Länk för anmälan lm.sapmi.se

Val

Under Landsmötet 2-4 juni kommer det ske val till Norrbotten norra (nuvarande Gudrun Kuhmunen med Aslat Simma som suppleant), Västerbotten (nuvarande Åsa Baer med Tobias Jonsson som suppleant), sameföreningarna (nuvarande May-Britt Öhman med Alf-Anders Emanuelsson

som suppleant) samt ordförande (nuvarande Jörgen Jonsson). Kontakta redan nu valberedningen eftersom valberedningens förslag måste vara klart en månad innan Landsmötet för att hinna komma med i handlingarna. För Norrbotten norra kontakta Maria Pittja eller Lars-Göran Marainen, för Västerbotten kontakta Olle Larsson eller Inger Baer-Omma och för sameföreningarna Inge Frisk eller Eva Conradzon.

Stämningen mot staten – jakt- och fiskeprocessen

Under samiska veckan hölls ett seminarium kring den pågående processen i det så kallade jakt- och fiskemålet. Seminariet var välbesökt och många frågor ställdes från åhörarna. Medverkande vid seminariet var Mattias Åhrén från Tromsø universitet, Patrik Lantto från CESAM, Håkan Jonsson från Sametinget, Mats Berg och Ingmar Blind från Grijas sameby samt Jörgen Jonsson från SSR.

Det har gått nästan sex år sedan SSR och Grijas sameby lämnade in stämmningsansökan men den 26 maj startar huvudförhandlingarna. Innan målet startar i tingsrätten kommer en muntlig förberedelse att hållas den 17 april där ordningen för parternas framställan kommer att fastställas. Mer information kommer att komma vad gäller datum för de olika delarna i processen, vår förhoppning är att så många som möjligt tar sig tid att delta som åhörare.

Bakgrundsfakta:

- Samerna menar att de har en ensamrätt till jakt och fiske i förhållande till staten på mark som idag förvaltas av staten ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen. Frågan är omstridd. Flera lagförslag har inte lett till ny lagstiftning.

- *Fram till 1987 ifrågasattes inte samernas ensamrätt till jakt och fiske i fjällen.*
- *Jakten och fisket i fjällen förvaltas idag av länsstyrelserna.*
- *Ensamrätten till jakten och fisket skulle innebära en ensamrätt att förfoga över jakten och fisket. Samebyarna skulle då kunna bygga upp ett system för jakten som tar bättre hänsyn till lokala behov och förutsättningar.*

Vargsymposium – Vålådalen

SSR deltog vid årets vargsymposium i Vålådalen. Drygt 200 deltagare fanns med under de tre dagarna. Vid symposiet deltog förbundsjurist Jenny Wik Karlsson under två paneldebatter. Den ena debatten hade initierats av SSR inför symposiet och handlade om vilket ansvar organisationer har för att minska polariseringen och det hätska debattklimatet. Det blev en bra diskussion och de flesta parter är eniga om att rovdjursdebatten tagit för stora proportioner, nu gäller det bara att arbeta vidare i frågan.

Den andra diskussionen handlade om toleransnivåer för rennäringen där Jinjevaerie sameby var en av föreläsarna. Det finns idag ett stort stöd för att ingen sameby skall behöva tåla mer än 10 % förlust till rovdjur, den svåra frågan är hur vi når dit. SSR kommer aktivt att fortsätta arbetet med denna fråga. Bland annat kommer SSR:s rovdjursgrupp att träffa utvalda politiker för att diskutera och följa upp.

Inventeringsföreskrifter

Inventering av stora rovdjur är en ständigt återkommande fråga för många av våra medlemmar, såväl vad gäller ersättning som metodiken. SSR har tillsammans med Sametinget påbörjat ett arbete med att genomföra en översyn av befintligt system. Målet är att vi i augusti skall ha ett sammanställt dokument att överlämna till Naturvårdsverket. SSR:s rovdjursgrupp har utsett en arbetsgrupp som kommer jobba med frågan under våren och försommaren. Gruppen består av representanter från de olika regionerna och som har god kunskap om de olika förhållandena.

SSR kommer att gå ut med en förfrågan till samebyarnas inventeringsansvariga med frågor om nuvarande system. Vi vill gärna få in så mycket synpunkter som möjligt.

Mejla era synpunkter till jenny@sapmi.se senast 30 april.

Möte med landsbygdsminister Sven-Erik Bucht

SSR kommer att träffa landsbygdsministern den 22 april i Stockholm. Där kommer flera frågor att lyftas, bland annat de landsmötesresolutioner som SSR inte fått någon respons från.

Regionala möten

Under februari och mars genomfördes regionala möten. Det blev många intressanta diskussioner och frågor. De regionala mötena är ett bra forum för er medlemmar att lyfta särskilda frågor från just er region. Ytterligare regionala möten

kommer att genomföras till hösten. Om ni vill att några särskilda frågor skall lyftas till SSR:s styrelse kontakta ombudet för er region:

Skogssamebyarna, Lennart Stenberg,
lenne.stenberg@spray.se

Norra Norrbotten, Gudrun Kuhmunen,
gudrun.kuhmunen@gmail.com

Södra Norrbotten, Olof Tomas Utsi,
olduomma@icloud.com

Västerbotten, Åsa Baer, asa.baer@stihken.se

Jämtland och Dalarna, Lena Kroik, lena.kroik@hotmail.se

Den samiska minnesfonden

Sáminuorra och riksorganisationerna Same-Ätnam och Svenska Samernas Riksförbund har anslagit grundkapital för bildandet av Samiska minnesfonden med huvudsakligt ändamål att främja forskning och vetenskaplig utbildning avseende samiska förhållanden. Alla årsredovisningar är godkända utan anmärkning förutom att de inte är gjorda enligt det tidsperspektiv som stadgarna fastställt. En ansökan om stiftelsebildning och översyn av placeringarna av Samiska minnesfondens medel pågår. I styrelsen sitter ordförande Arne Andersson, Ingegerd Vannar (för SSR), Agneta Silversparf (för Same-Ätnam) och Olof-Anders Sikku (för Sáminuorra). Vill du ge en minnesgåva till Samiska minnesfonden så kontakter du någon av dess ombud för minnesblad och sätter in pengarna på bg 5106-6512. Det går bra att kontakta SSR, 090-14 11 81.

Konferens

Den 9 april arrangerar SLU och Umeå universitet en konferens i Umeå med temat ”Återintroduktion av skogsvildren till Sverige-vilka är förutsättningarna?” Syftet med endagskonferensen är att samla den vetenskapliga och förvaltningsinriktade kompetensen för att ge en aktuell bild av samsyn, konflikter och kunskapsbrist kring möjligheten att återinföra skogsvildren till Sverige.

Jörgen Jonsson kommer att delta med ett föredrag ”Skogsvildren och tamrenskötseln”

Konferensen är kostnadsfri och öppen för alla.

Kontaktperson: Stig-Olof Holm, stig-olof.holm@emg.umu.se, 070-359 44 81

Littfest

Den 13-14 mars hölls den årliga Littfest – litteraturfestivalen i Umeå. I år arrangerade Bágo, den nystartade samiska skribent- och litteraturföreningen, ett seminarium om de små språken i litteraturen. Under seminariet lovade Svenska Författarförbundet att tillsätta ett samiskt ombud som ska bevaka de samiska frågorna inom förbundet.

SSR och Bágo hade ett gemensamt bokbord där vi visade samisk litteratur.

Den samiska författarskolan avslutades i mars med en studietur till Stockholm där de besökte Sveriges Författarförbund, Bonniers förlag och Författarcentrum. Nio deltagare har gått på Författarskolan och åtta av dem medverkar i en antologi "Mån lav synonyma". Texterna är på tre samiska språk samt svenska och norska. Pris 150 kr och kan beställas från wuolaberg@gmail.com

Föreläsare på seminariet: Nils Henrik Sikku, Gunnar Ardelius Sverige Författarförbund, Anne Wuolab (moderator), David Väyrynen samt Anna Holmström-Degerman.

Aktavuoha

Aktavuohas fjärde träff genomfördes i Holmsund utanför Umeå första veckan i mars.

Träffen inleddes med en föreläsning och workshop om dekolonisering tillsammans med Ol-Johán Sikku. Ett svårt begrepp att reda ut men viktigt att ha med sig.

Två hela dagar ägnades sedan till det viktiga ämnet psykosocial hälsa. Rörande, starkt och modigt delade Piere Bergkvist med sig av sin personliga berättelse och lämnade ingen i rummet oberörd. Att Piere sedan hade möjlighet att stanna till nästa dag uppskattades av många och gav möjlighet att diskutera och ställa frågor. Petter Stoor och Sofia Näckter båda leg. psykologer var på plats under dessa dagar och delade med sig av sina kunskaper i ämnet. Tunga dagar med mycket information på kort tid men det viktigaste att ta med sig från dessa dagar är enkelt -våga prata om det!

I samarbete med Sáminuorra genom sitt jämställdhetsprojekt Dásseárvu, var temat för torsdagen normer, jämställdhet, genus och identitet i ledning av Tobias Poggats och Sofia Näckter. Sista dagen genomfördes i samarbete med Samerådet med fokus på urfolksrätt. Mattias Åhrén inledde dagen med en inspirerande och stärkande föreläsning om FPIC (Free Prior and informed consent) hur rätten till kultur och hälsa kan användas som verktyg i mötet med exploatörer. Rebecca Lawrence höll därefter i ett fiktivt samråd angående en gruvetablering i kalvningensland. Halva gänget representerade samebyn och andra halvan gruvbolaget och intressanta diskussioner uppstod.

Stort tack till alla föreläsare som besökt oss under veckan! Nästa träff är planerad till Vilhelmina sista veckan i maj. Följ gärna @aktavuoha även på Instagram! Där uppdaterar en deltagare per vecka med bilder från sin vardag!

Renlycka 2013-2015

Projektet Renlycka har pågått under tiden december 2012 till mars 2015. Projektet slutredovisas under mars månad och resultaten ser mycket goda ut. Här får ni en sammanfattning av projektet i siffror och text.

Statistik

Kompetensutveckling:

Projektet har engagerat ett stort antal personer (254 st) i kompetensutvecklingsinsatser vad gäller samiskt matföretagande, produktutveckling, marknadsföring, kvalitetsfrågor m.m.

Dessa har fördelats i 23 olika aktiviteter under projektiden:

- Rådgivning: 7 tillfällen.
- Studiecirkel: 4 tillfällen.
- Kurs: 5 tillfällen.
- Studieresa: 2 tillfällen
- Mässa/utställning: 5 tillfällen

Renlycka-godkända företag:

- Fem nya renförädlingsföretag har sökt, gått utbildning och blivit godkända för Renlycka Kvalitetssigill under projektperioden.
- Totalt är nu tio samiska renförädlingsföretag innehavare av Renlycka Kvalitetssigill.
- Det finns ytterligare elva samiska renförädlingsföretag som med tiden kan kvalificera sig för Renlycka Kvalitetssigill.

Renlycka har arbetat bl.a. med följande under 2013-2015

Kunskapsutveckling/kompetensutveckling om naturproducerad mat som helhet via branschträffar, matverkstäder, kurser.

- Ursprungsskydd för Suovas har inlämnats till EU. Ett samarbete mellan Slow Food Sápmi, SSR, Suoma Boazosámiid Searvi samt Norske Reindriftsamers Landsforbund.
- Nätverksutveckling och nära samarbete har skett via Samisk matvision med Sametinget, Slow Food Sápmi, SSR/Renlycka, Visit Sápmi samt Samernas Utbildningscentrum. Ett stabiliserat nätverk har skapats mellan Renlycka sigill-företag.
- Utveckling av Renlycka-konceptet. Fem nya renförädlingsföretag har sökt, gått utbildning och blivit godkända för Renlycka Kvalitetssigill. Här har också ingått att etablera nya renförädlingsföretag genom information och kompetensutveckling. Tre nya renförädlingsföretag har etablerats under denna period, vilket är en bra utveckling.
- Produktutveckling. Gurpi, matverkstäder med receptutveckling från traditionella och nya kunskaper om samisk mat.

- Marknadsföring genom mässhdeltagande, marknadsföringsmaterial, kokbok, receptbroschyr, vepor, styckplanscher, skyltar, Gurpibroschyr, Gurpifilm samt informationsmaterial på engelska.

Kalendarium

23 mars	Styrelsemöte FSC
24 mars	Möte om FPIC i förhandlingsgruppen
21 april	Möte med DO – Umeå
22 april	Möte med landsbygdsministern, Stockholm

Gruppörsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR för 5 år sedan förhandlade fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex ersättarförsäkring med som varit borta många år. Läs mer på SSR:s hemsida www.sapmi.se, klicka på Medlemmar så hittar du information.

Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 11 85	070-736 14 19
Totte Nordahl	090-14 11 86	076-126 42 42
Ol-Johán Sikku		070-171 80 34
Marja Ek		070-683 98 90
Anna-Marja Kaddik		070-367 66 56
Mirja Lindberget		073-656 61 68
Maria Boström		070-600 27 82
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida www.sapmi.se för mer information.

Gilla oss på Facebook [facebook.sapmi.se](https://www.facebook.com/sapmi.se)

Telefontider på kansliet

Ni kan ringa tidigare men då får ni ringa på direktnumren
09.00 – 10.30 och 15.00 – 16.00

Detta är tiden för växel, övrig tid går det bra att ringa på direktnummer om ni söker någon särskild, telefonnummer finns på www.sapmi.se under kontakter och nedan.

SSR har flyttat till Ersboda

SSR flyttade 1 september till Ersboda nära Bilema och SVT. Adressen är Formvägen 16, 906 21 Umeå